

Yleisohje.

Jätevesien käsittely Raaseporin haja-asutusalueilla.

Yleistä

Kiinteistöille, joita ei ole liitetty viemäriverkoston, säädetään ympäristönsuojelulaissa (86/2000, sen muutoksessa 196/2011) yleisestä jätevesien puhdistusvelvollisuudesta siten, ettei niistä aiheudu ympäristön pilaantumisen vaaraa.

Kiinteistössä tulee ympäristönsuojelulain nojalla olla jätevesien käsittelyjärjestelmä, jonka tulee soveltua käyttökohteeseensa ottaen huomioon kiinteistön käytöstä aiheutuva käsittelemättömän talousjäteveden kuormitus, ympäristön pilaantumisen vaara ja ympäristöolosuhteet, kuten kiinteistön sijainti ranta-alueella taikka tärkeällä pohjavesialueella.

Riittävä puhdistustaso tulee määrittää siten, että sillä voidaan saavuttaa ympäristönsuojelun kannalta kokonaisuutena tarkastellen hyväksyttävä kuormituksen taso ottaen erityisesti huomioon valtakunnalliset vesiensuojelun tavoitteet. Erityisesti kahdella vesihuollon vuoteen 2015 ulottuvalle tavoitteella; rehevöitymistä lisäävän kuormituksen vähentämisellä ja pohjavesien suojaamisella on vahva yhteys haja-asutusalueiden jätevesien käsittelyyn.

Valtioneuvoston asetuksella 209/2011 talousjätevesien käsittelystä viemäriverkoston ulkopuolisilla alueilla (jäljempänä jätevesiasetus) annetaan lähempiä määräyksiä toisaalta puhdistustason vähimmäisvaatimuksista ja talousjätevesien sallitusta ympäristön kuormituksesta, toisaalta jätevesijärjestelmien suunnittelusta, käytöstä ja huollosta sekä jätevesilietteen poistosta.

Jätevesiasetuksessa säädetään myös ohjeellisesta puhdistustasosta pilaantumiselle herkillä alueilla, joita koskevat kunnan ympäristönsuojelumääräykset ympäristöön johdettavien jätevesien enimmäiskuormituksesta.

Vähimmäisvaatimukset jätevesien puhdistustasolle merkitsee sitä, että jäteveden käsittelyjärjestelmän tulee vähentää ympäristöön aiheutuvaa kuormitusta orgaanisen aineen osalta vähintään 80 prosenttia, kokonaisfosforin osalta vähintään 70 prosenttia ja kokonaistypen osalta vähintään 30 prosenttia verrattuna haja-asutuksen kuormitusluvun avulla määritettyyn käsittelemättömän jäteveden kuormitukseen.

Ohjeellinen puhdistustaso (jäljempänä tiukemmat vaatimukset) merkitsee sitä, että ympäristöön aiheutuvan kuormituksen tulee vähentyä orgaanisen aineen osalta vähintään 90 prosenttia, kokonaisfosforin osalta vähintään 85 prosenttia ja kokonaistypen osalta vähintään 40 prosenttia.

Raaseporin kunta seuraa tarkasti valtioneuvoston asetusta (209/2011) talousjätevesien käsittelystä viemäriverkoston ulkopuolisilla alueilla sekä huomioi ja arvioi jokaisessa yksittäisessä tapauksessa vaihtelevat paikalliset olosuhteet ja edellytykset jätevesien johtamiseksi ympäristönsuojelulain mukaisesti.

Raaseporin ympäristötoimisto on teettänyt ympäristöarvion kunnan maa- ja vesialueista tunnistaakseen jätevesikuormitukselle herkat alueet. Työ on toteutettu Yrkeshögskolan Noviassa KRAV-hankkeen puitteissa. Arviointi perustuu luokitukseen, jossa on huomioitu kiinteistön maantieteellinen sijainti sekä kuormituksen vastaanottavan vesistön ekologinen arvo. Luokituksen tuloksena Raaseporin maa-alueet on

jaettu 5 vyöhykkeeseen (katso karttapalvelu kunnan kotisivuilta <http://www.raasepori.fi/palvelut/luonto-ja-ymparisto/avlopp3>).

Vyöhykkeet ovat seuraavat:

5. Pohjavesialue
4. Ranta-alue I
3. Ranta-alue II
2. Maa-alue I
1. Maa-alue II

Vyöhykkeet heijastavat herkkyysastetta suhteessa jätevesikuormitukseen sekä muuhun ihmistoiminnan vaikutukseen. Mitä korkeampi numeerinen arvo, sitä korkeampi herkkyysaste. Kullakin vyöhykkeellä on määritetty niiden ympäristöolosuhteiden mukaiset puhdistustasot ja arviointiperusteet koskien jätevesijärjestelmän valintaa.

KRAV-hankkeeseen on myös kerätty muuta aineistoa, josta on hyötyä kiinteistöjen jätevedenkäsittelyn suunnittelussa haja-asutusalueella. Karttoja, jotka osoittavat 30 metrin suojaetäisyyden vesiviivaan (Maanmittauslaitoksen maastotietokannan (2012) mukaan), sekä vedenpinnan 1,5 m, 2 m ja 2,5 m nousun, on saatavilla kunnan kotisivuilta <http://www.raasepori.fi/palvelut/luonto-ja-ymparisto/avlopp3>. Ohjeelliset maalajikartat ja maankäyttökartat ovat myös käytettävissä.

Lupamenettely

Raaseporin kaupungin rakennusjärjestyksessä (päivätty 07.06.2010) säädetään kiinteistökohtaisista jätevesien käsittelyn vähimmäissuojaetäisyyksistä purkupaikalta: Vähimmäisturvaetäisyydet ovat:

- 30 m lähimpään rantaviivaan
- 50 m lähimpään talousvesikaivoon
- 5 m naapurin rajalle
- 15 m rantaviivaan saunaveden osalta (harmaavesi)

Toimenpidelupa

Jätevesijärjestelmän rakentaminen edellyttää toimenpidelupaa. Toimenpidelupien käsittelyssä kaupunki noudattaa yleisesti seuraavia arviointiperusteita.

- ympärivuotinen ajotie
- vettä käytettävissä
- sähköliittymä
- puhdistuksen tulee täyttää valtioneuvoston asetuksessa 209/2011 annetut määräykset talousjätevesien käsittelystä viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla
- rakennustarkastajan tulee hyväksyä vastaava KVV-työnjohtaja
- mahdollisuutta yhteisiin jätevesijärjestelmiin suositellaan
- selvitys maaperästä, epävarmat tapaukset ja kaiken jäteveden (musta- ja harmaaavesi) maahanimeyttämön suunnittelu edellyttävät maaperätutkimusta
- jäteveden eri käsittelytapojen arviointi on riippuvainen luonnon herkkyydestä, vesistöjen ja pohjavesialueiden läheisyydestä
- puhdistettua jätevettä ei saa johtaa suoraan ojaan tai muuhun vesistöön, vaan se on mahdollisuuksien mukaan johdettava luontoon kivisilmän, soralla täytetyn kanavan tai kasvillisuuteen imeytymisen kautta.
- lopputarkastuksessa käytetään jätevesijärjestelmän tarkastuspöytäkirjaa

- ranta-alueilla huomioidaan erityisesti luonnon herkkyys, maasto-olosuhteet ja vesistöjen mahdollinen kuormitus

Yleis-, osayleis- ja rantakaavoihin on arviointiperusteiden lisäksi kirjattu jäteveden käsittelyä koskevat kaavamääräykset. Alueilla, joita koskevat yleis-, osayleis- tai rantakaavat, huomioidaan ensi kädessä kaavamääräykset.

Kaupunki noudattaa toimenpidelupien käsittelyssä myös erityisiä vyöhykekohtaisia arviointiperusteita (katso taulukko). Käsiteltäessä toimenpidelupahakemuksia vyöhykkeille 2-4 (maa-alue II, ranta-alue I ja II) jaetaan asianomainen vyöhyke lisäksi mantereeseen, ympäri vuoden toimivalla tiellä sekä saariin ja alueisiin, joihin ei ole tieyhteyttä.

Vyöhyke	Toimenpidelupahakemusten käsittelyssä huomioidaan seuraavia arviointiperusteita:	Puhdistus-taso
Vyöhyke 5 Pohjavesialue	Jätevedet on kerättävä tiiviiseen umpisäiliöön edelleen toimitettaviksi käsiteltäväksi alueen ulkopuolelle. Vaihtoehtoisesti jätevedet voidaan käsitellä tiiviissä käsittelyjärjestelmässä ja on johdettava käsittelyn jälkeen pohjavesialueen ulkopuolelle. Jätevedet voidaan myös johtaa käsiteltäväksi alueen ulkopuolelle.	
Vyöhyke 4 Ranta-alue I. Mantereella, ympäri vuoden toimivalla tiellä.	Käymäläjätevedet (musta vesi) on ohjattava umpisäiliöön. Suositellaan kuivakäymälän käyttöä. Harmaavesisuodattimia, joiden kapasiteetti on alle 750 litraa vuorokaudessa, tiski- tai pesukoneen jäteveden käsittelemiseksi ei suositella.	Ohjeellinen (BOD ₇ 90%, P _{tot} 85%, N _{tot} 40%)
Vyöhyke 4 Ranta-alue I. Saaret sekä alueet, joille ei ole tieyhteyttä tai ympärivuotista ajotietä.	Kuivakäymälän käyttöä suositellaan. Ei suositella vesikäymälän käyttöä. Harmaavesisuodattimia, joiden kapasiteetti on alle 750 litraa vuorokaudessa, tiski- tai pesukoneen jäteveden käsittelemiseksi ei suositella.	
Vyöhyke 3 Ranta-alue II Mantereella, ympäri vuoden toimivalla tiellä.	Kuivakäymälän käyttöä ja umpisäiliötä käymäläjätevedelle suositellaan. Kaiken jäteveden (musta- ja harmaavesi) käsittelyä samassa järjestelmässä ei suositella. Harmaavesisuodattimia, joiden kapasiteetti on alle 750 litraa vuorokaudessa, tiski- tai pesukoneen jäteveden käsittelemiseksi ei suositella.	Ohjeellinen (BOD ₇ 90%, P _{tot} 85%, N _{tot} 40%)
Vyöhyke 3 Ranta-alue II Saaret sekä alueet, joille ei ole tieyhteyttä tai ympärivuotista ajotietä.	Kuivakäymälän käyttöä suositellaan. Ei suositella vesikäymälän käyttöä. Harmaavesisuodattimia, joiden kapasiteetti on alle 750 litraa vuorokaudessa, tiski- tai pesukoneen jäteveden käsittelemiseksi ei suositella.	
Vyöhyke 2 Maa-alue I. Mantereella, ympäri vuoden toimivalla tiellä.	Kaikki sertifioidut jätevesien käsittelyjärjestelmät soveltuvat jätevesien käsittelyyn.	Ohjeellinen (BOD ₇ 90%, P _{tot} 85%, N _{tot} 40%)
Vyöhyke 2 Maa-alue I. Saaret sekä alueet, joille ei ole tieyhteyttä tai ympärivuotista ajotietä.	Suositellaan kuivakäymälän käyttöä. Ei suositella vesikäymälän käyttöä.	
Vyöhyke 1 Maa-alue II	Kaikki sertifioidut jätevesien käsittelyjärjestelmät soveltuvat jätevesien käsittelyyn.	Vähimmäi- vaatimukset (BOD ₇ 80%, P _{tot} 70%, N _{tot} 30%)

Haja-asutusalueiden kiinteälle asutukselle jäteveden saneeraustarvetta arvioidaan ensisijaisesti oikean puhdistustason saavuttamisen kannalta, toissijaisesti oikean jätevesijärjestelmän valintaa koskevien suositusten perusteella. Saarien kiinteälle asutukselle tai asuinhuoneistolle, joille ei muutoin ole hyväksyttävää tieyhteyttä, on jätevesijärjestelmän valinnassa ratkaiseva merkitys sillä, että tyhjennystarve on minimaalinen ja ettei vesistöjä tai pohjavesiä kuormiteta.

Lupaviranomainen voi poikkeustapauksessa hyvin perustelluista syistä poiketa näistä arviointiperusteista, jos suositeltua jäteveden käsittelyjärjestelmää pidetään esim. rakennusteknisistä syistä kohtuuttomana toteutettavaksi.

Lisätietoja jätevesien käsittelystä Raaseporin haja-asutusalueilla voi saada Ympäristötoimistosta ja lisätietoja nykyisestä lupamenettelystä saa Rakennusvalvonnasta.

Raaseporin ympäristö- ja rakennuslautakunta on hyväksynyt yleisohjeen 14.5.2014.